

POSTANOWIENIE TRYBUNAŁU (ósma izba)

z dnia 19 lutego 2009 r. (*)

Artykuł 104 § 3 regulaminu – Społeczeństwo informacyjne – Prawo autorskie i prawa pokrewne – Przechowywanie i udostępnianie określonych danych o ruchu – Ochrona poufności komunikacji elektronicznej – Pojęcie pośrednika w rozumieniu art. 8 ust. 3 dyrektywy 2001/29/WE

W sprawie C-557/07

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 234 WE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Oberster Gerichtshof (Austria) postanowieniem z dnia 13 listopada 2007 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 14 grudnia 2007 r., w postępowaniu:

LSG-Gesellschaft zur Wahrnehmung von Leistungsschutzrechten GmbH

przeciwko

Tele2 Telecommunication GmbH,

TRYBUNAŁ (ósma izba),

w składzie: T. von Danwitz, prezes izby, G. Arestis i J. Malenovský (sprawozdawca), sędziowie,

rzecznik generalny: Y. Bot,

sekretarz: R. Grass,

orzekając w przedmiocie pytania drugiego postanowieniem z uzasadnieniem, zgodnie z art. 104 § 3 akapit pierwszy regulaminu,

po powiadomieniu sądu krajowego, że Trybunał zamierza orzec w przedmiocie pytania pierwszego postanowieniem z uzasadnieniem, zgodnie z art. 104 § 3 akapit drugi regulaminu,

po wezwaniu podmiotów wymienionych w art. 23 statutu Trybunału Sprawiedliwości do przedstawienia ewentualnych uwag w tym względzie,

po wysłuchaniu rzecznika generalnego,

wydaje następujące

Postanowienie

- 1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni dyrektyw 2001/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 maja 2001 r. w sprawie harmonizacji niektórych aspektów praw autorskich i pokrewnych w społeczeństwie informacyjnym (Dz.U. L 167, s. 10), 2002/58/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 lipca 2002 r. dotyczącej przetwarzania danych osobowych i ochrony prywatności w sektorze łączności elektronicznej (dyrektywa o prywatności i łączności elektronicznej) (Dz.U. L 201, s. 37) i 2004/48/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie egzekwowania praw własności intelektualnej (Dz.U. L 157, s. 45).
- 2 Wniosek ten został złożony w ramach sporu między LSG-Gesellschaft zur Wahrnehmung von Leistungsschutzrechten GmbH (zwaną dalej „LSG”) a Tele2 Telecommunication GmbH (zwaną dalej „Tele2”) dotyczącego odmowy przekazania przez tę ostatnią nazwisk i adresów osób, na których rzecz świadczy ona usługi w zakresie dostępu do Internetu.

Ramy prawne

Uregulowania wspólnotowe

Przepisy dotyczące społeczeństwa informacyjnego i ochrony własności intelektualnej, zwłaszcza prawa autorskiego

- Dyrektywa 2000/31/WE
- 3 Zgodnie ze swym art. 1 ust. 1 dyrektywa 2000/31/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 8 czerwca 2000 r. w sprawie niektórych aspektów prawnych usług społeczeństwa informacyjnego, w szczególności handlu elektronicznego w ramach rynku wewnętrznego (dyrektywa o handlu elektronicznym) (Dz.U. L 178, s. 1) ma na celu przyczynienie się do właściwego funkcjonowania rynku wewnętrznego przez zapewnienie swobodnego przepływu usług społeczeństwa informacyjnego między państwami członkowskimi.
 - Dyrektywa 2001/29
 - 4 Motyw 59 dyrektywy 2001/29 stanowi:

„Usługi pośredników mogą być, w szczególności w środowisku cyfrowym, coraz częściej wykorzystywane przez osoby trzecie w działalności naruszającej prawa. W wielu przypadkach pośrednicy tacy mają najwięcej możliwości, aby zakończyć takie naruszenia. Dlatego, z zastrzeżeniem wszystkich innych dostępnych sankcji lub środków naprawczych, podmioty praw autorskich powinny mieć możliwość domagania się wydania zakazu skierowanego do pośrednika, który w sieci utrzymuje naruszenia praw autorskich utworu lub innego przedmiotu objętego ochroną przez osobę trzecią. Możliwość taka powinna być dostępna, nawet jeżeli działania pośrednika stanowią przedmiot wyjątku na mocy art. 5. Warunki i metody dotyczące takich nakazów

powinny być uregulowane w ramach prawa krajowego państw członkowskich”.

- 5 Zgodnie z art. 1 ust. 1 tej dyrektywy dotyczy ona ochrony prawnej prawa autorskiego i praw pokrewnych w ramach rynku wewnętrznego, ze szczególnym uwzględnieniem społeczeństwa informacyjnego.

- 6 Artykuł 5 ust. 1 dyrektywy 2001/29, zatytułowany „Wyjątki i ograniczenia”, stanowi:

„Tymczasowe czynności zwielokrotniania określone w art. 2, które mają charakter przejściowy lub dodatkowy, które stanowią integralną i podstawową część procesu technologicznego i których jedynym celem jest umożliwienie:

- a) transmisji w sieci wśród osób trzecich przez pośrednika, lub
- b) legalnego korzystania

z utworu lub innego przedmiotu objętego ochroną i które nie mają odrębnego znaczenia ekonomicznego, będą wyłączone z prawa do zwielokrotniania określonego w art. 2”.

- 7 Zgodnie z art. 8 tej dyrektywy, zatytułowanym „Sankcje i środki naprawcze”:

„1. Państwa członkowskie przewidują stosowne sankcje i środki naprawcze w przypadku naruszenia praw i obowiązków wymienionych w niniejszej dyrektywie i podejmują wszelkie niezbędne środki w celu zapewnienia ich realizacji. Sankcje te muszą być skuteczne, proporcjonalne i odstrasżające.

2. Każde państwo członkowskie podejmuje niezbędne środki w celu zapewnienia, aby podmiot praw autorskich, którego interesy zostaną naruszone przez czynności dokonane na jego terytorium, mógł wytoczyć powództwo o odszkodowanie i/lub wnioskować o wydanie nakazu i w miarę potrzeby, domagać się przepadek naruszonych dóbr, jak również urządzeń, produktów lub części składowych określonych w art. 6 ust. 2.

3. Państwa członkowskie zapewnią, aby podmioty praw autorskich mogły wnioskować o wydanie nakazu przeciwko pośrednikom, których usługi są wykorzystywane przez stronę trzecią w celu naruszenia praw autorskich lub pokrewnych”.

– Dyrektywa 2004/48

- 8 Artykuł 8 dyrektywy 2004/48 brzmi następująco:

„1. Państwa członkowskie zapewniają, że w kontekście postępowania sądowego dotyczącego naruszenia prawa własności intelektualnej oraz w odpowiedzi na uzasadnione i proporcjonalne żądanie powoda właściwe organy sądowe mogą nakazać przedstawienie informacji o pochodzeniu i sieciach dystrybucji towarów lub usług naruszających prawo własności intelektualnej przez naruszającego i/lub jakąkolwiek inną osobę, u której:

- a) stwierdzono posiadanie na skalę handlową towarów naruszających prawo;

- b) stwierdzono wykonywanie na skalę handlową usług naruszających prawo;
 - c) stwierdzono dostarczanie na skalę handlową usług stosowanych w działaniach naruszających prawo; lub która
 - d) została przez osobę określoną w lit. a), b) lub c) wskazana jako zaangażowana w produkcję, wytwarzanie lub dystrybucję towarów albo dostarczanie usług.
2. Informacja, o której mowa w ust. 1, zawiera, jeśli stosowne:
- a) nazwy i adresy producentów, wytwórców, dystrybutorów, dostawców oraz innych poprzednich posiadaczy towarów lub usług, jak również przewidywanych hurtowników i detalistów;
 - b) informację o ilości wyprodukowanych, wytworzonych, wysłanych, otrzymanych lub zamówionych towarów lub usług, o które chodzi, jak również o cenach otrzymanych za nie.
3. Ustępy 1 i 2 stosuje się bez uszczerbku dla innych przepisów ustawowych, które:
- a) przyznają podmiotowi uprawnionemu prawa do otrzymywania pełniejszej informacji;
 - b) regulują stosowanie informacji przekazanej na mocy niniejszego artykułu w postępowaniach cywilnych lub karnych;
 - c) określają odpowiedzialność za niewłaściwe wykorzystanie prawa do informacji; lub
 - d) umożliwiają odmowę przekazania informacji, które zmusiłyby osobę określoną w ust. 1 do przyznania się do udziału lub udziału bliskich krewnych w naruszeniu prawa własności intelektualnej; lub
 - e) zarządzają ochroną poufności źródeł informacji lub przetwarzania danych osobowych”.

Przepisy dotyczące ochrony danych osobowych

– Dyrektywa 95/46/WE

- 9 Artykuł 13 ust. 1 dyrektywy 95/46/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 października 1995 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w zakresie przetwarzania danych osobowych i swobodnego przepływu tych danych (Dz.U. L 281, s. 31), zatytułowany „Zwolnienia [odstępstwa] i ograniczenia”, stanowi:

„1. Państwo członkowskie może przyjąć środki ustawodawcze w celu ograniczenia zakresu praw i obowiązków, przewidzianego w art. 6 ust. 1, art. 10, art. 11 ust. 1, art. 12 oraz 21, kiedy ograniczenie takie stanowi środek konieczny dla zabezpieczenia:

- a) bezpieczeństwa narodowego;

- b) obronności;
- c) bezpieczeństwa publicznego;
- d) działań prewencyjnych, prowadzonych czynności dochodzeniowo-śledczych i prokuratorskich w sprawach karnych lub sprawach o naruszenie zasad etyki w zawodach podlegających regulacji;
- e) ważnego interesu ekonomicznego lub finansowego państwa członkowskiego lub Unii Europejskiej, łącznie z kwestiami pieniężnymi, budżetowymi i podatkowymi;
- f) funkcji kontrolnych, inspekcyjnych i regulacyjnych związanych, nawet sporadycznie, z wykonywaniem władzy publicznej w przypadkach wymienionych w lit. c)–e);
- g) ochrony osoby, której dane dotyczą, oraz praw i wolności innych osób”.

– Dyrektywa 2002/58

10 Artykuł 5 ust. 1 dyrektywy 2002/58 przewiduje:

„Państwa członkowskie zapewniają poprzez ustawodawstwo krajowe poufność komunikacji i związanych z nią danych o ruchu za pośrednictwem publicznie dostępnej sieci łączności i publicznie dostępnych usług łączności elektronicznej. W szczególności zakazują słuchania, nagrywania, przechowywania lub innych rodzajów przejęcia lub nadzoru komunikatu i związanych z nim danych o ruchu przez osoby inne niż użytkownicy, bez zgody zainteresowanych użytkowników, z wyjątkiem upoważnienia zgodnego z art. 15 ust. 1. Niniejszy ustęp nie zabrania technicznego przechowywania, które jest niezbędne do przekazania komunikatu bez uszczerbku dla zasady poufności”.

11 Artykuł 6 tej dyrektywy stanowi:

„1. Dane o ruchu dotyczące abonentów i użytkowników przetwarzane i przechowywane przez dostawcę publicznej sieci łączności lub publicznie dostępnych usług łączności elektronicznej muszą zostać usunięte lub uczynione anonimowymi, gdy nie są już potrzebne do celów transmisji komunikatu, bez uszczerbku dla przepisów ust. 2, 3 i 5 niniejszego artykułu oraz art. 15 ust. 1.

2. Można przetwarzać dane o ruchu niezbędne do celów naliczania opłat abonenta i opłat rozliczeń międzyoperatorskich. Przetwarzanie takie jest dozwolone tylko do końca okresu, w którym rachunek może być zgodnie z prawem zakwestionowany lub w którym należy uiścić opłatę.

3. Do celów wprowadzania na rynek usług łączności elektronicznej lub świadczenia usług tworzących wartość dodaną dostawca publicznie dostępnych usług łączności elektronicznej może przetwarzać dane, określone w ust. 1, w zakresie i przez czas niezbędny do tego rodzaju usług lub wprowadzenia ich na rynek, jeżeli abonent lub użytkownik, którego dane dotyczą, wyraził na to zgodę. Użytkownicy lub abonenci mają możliwość odwołania swojej zgody na przetwarzanie danych o ruchu w każdej

chwili.

[...]

5. Przetwarzanie danych o ruchu zgodnie z ust. 1–3 i 4 musi być ograniczone do osób działających z upoważnienia dostawców publicznych sieci łączności i publicznie dostępnych usług łączności elektronicznej, zajmujących się naliczaniem opłat lub ruchem, obsługą klienta, systemem wykrywania nadużyć finansowych, marketingiem usług łączności elektronicznej lub świadczeniem usług tworzących wartość dodaną, oraz musi być ograniczone do celów niezbędnych przy takich działaniach.

6. Przepisy ust. 1–3 i 5 stosuje się bez uszczerbku dla możliwości otrzymywania przez właściwe organy informacji na temat danych o ruchu, zgodnie z obowiązującym ustawodawstwem, w celu rozstrzygania sporów, w szczególności sporów dotyczących rozliczeń międzyoperatorskich lub naliczania opłat”.

12 Zgodnie z art. 15 ust. 1 dyrektywy 2002/58:

„Państwa członkowskie mogą uchwalić środki ustawodawcze w celu ograniczenia zakresu praw i obowiązków przewidzianych w art. 5, 6, art. 8 ust. 1–4 i art. 9 tej dyrektywy, gdy takie ograniczenia stanowią środki niezbędne, właściwe i proporcjonalne w ramach społeczeństwa demokratycznego do zapewnienia bezpieczeństwa narodowego (np. bezpieczeństwa państwa), obronności, bezpieczeństwa publicznego oraz zapobiegania, dochodzenia, wykrywania i karania przestępstw kryminalnych lub niedozwolonego używania systemów łączności elektronicznej, jak określono w art. 13 ust. 1 dyrektywy 95/46/WE. W tym celu państwa członkowskie mogą między innymi uchwalić środki ustawodawcze przewidujące przechowywanie danych przez określony czas uzasadnione na podstawie zasad ustanowionych w niniejszym ustępie. Wszystkie środki określone w niniejszym ustępie są zgodne z ogólnymi zasadami prawa wspólnotowego, w tym zasadami określonymi w art. 6 ust. 1 i 2 Traktatu o Unii Europejskiej”.

Uregulowania krajowe

13 Paragraf 81 Bundesgesetz über das Urheberrecht an Werken der Literatur und der Kunst und über verwandte Schutzrechte (federalnej ustawy o prawach autorskich związanych z utworami literackimi i dziełami sztuki oraz o prawach pokrewnych prawu autorskiemu) w brzmieniu opublikowanym w BGBl. I, 81/2006 (zwanej dalej „UrhG”) stanowi:

„1) Każda osoba, której ustanowione w tej ustawie prawo wyłączne zostało naruszone lub która obawia się takiego naruszenia, może skorzystać z powództwa negatoryjnego. Jeżeli naruszenie zostało lub może zostać popełnione w ramach działalności przedsiębiorstwa przez pracownika lub osobę upoważnioną do działania w imieniu przedsiębiorstwa, powództwo może zostać skierowane przeciwko właścicielowi tego przedsiębiorstwa.

1 a) Jeśli osoba, która dopuściła się takiego naruszenia lub ze strony której można się takiego naruszenia obawiać, wykorzystuje do tego usługi pośrednika, roszczenie o zaniechanie [...] przysługuje także w odniesieniu do tego ostatniego.

[...]”.

14 Paragraf 87b ust. 2 i 3 UrhG brzmi następująco:

„2. Każda osoba, której ustanowione w tej ustawie prawo wyłączne zostało naruszone, może żądać udzielenia informacji o pochodzeniu i sposobach dystrybucji towarów lub świadczenia usług stanowiących naruszenie prawa, pod warunkiem że nie będzie to nieproporcjonalne do wagi naruszenia i nie naruszy ustawowego obowiązku zachowania poufności; do udzielenia informacji zobowiązane są dopuszczające się naruszenia osoby, które w ramach działalności gospodarczej:

- 1) znajdowały się w posiadaniu towarów stanowiących naruszenie prawa;
- 2) korzystały z usług stanowiących naruszenie prawa lub
- 3) świadczyły usługi wykorzystywane do prowadzenia działalności stanowiącej naruszenie prawa.

2. a) Przewidziany w ust. 2 obowiązek udzielenia informacji obejmuje w zależności od przypadku:

- 1) nazwy i adresy producentów, wytwórców, dystrybutorów, dostawców oraz innych poprzednich posiadaczy towarów lub usług, jak również hurtowników i detalistów, dla których były one przeznaczone;
- 2) informacje o ilości wyprodukowanych, wytworzonych, wysłanych, otrzymanych lub zamówionych towarów lub usług, o które chodzi, jak również o uiszczonych za nie cenach.

3. Pośrednicy w rozumieniu § 81 ust. 1a mają obowiązek, na pisemne i wyczerpująco uzasadnione żądanie osoby, której prawa zostały naruszone, udzielenia tej ostatniej informacji o tożsamości osoby, która dopuściła się naruszenia (nazwiska i adresu), lub informacji koniecznych do ustalenia tej tożsamości. Uzasadnienie powinno w szczególności zawierać odpowiednio dokładnie określone informacje o okolicznościach, które stanowią podstawę podejrzenia popełnienia naruszenia. Osoba, której prawa zostały naruszone, jest zobowiązana dokonać w rozsądnej wysokości zwrotu kosztów poniesionych przez pośrednika w związku z udzieleniem informacji”.

Postępowanie przed sądem krajowym i pytania prejudycjalne

- 15 LSG jest organizacją zbiorowego zarządzania prawami autorskimi. Działając jako powiernik, broni przysługujących producentom fonogramów praw do ich nagrań rejestrowanych na całym świecie, a także praw autorów-wykonawców związanych z ich wykonaniami w Austrii. Dotyczy to przede wszystkim praw do zwielokrotniania i do rozpowszechniania, jak również prawa do publicznego udostępniania utworów.
- 16 Tele2 jest usługodawcą z zakresu dostępu do Internetu, który przyznaje swym klientom (najczęściej) dynamiczny adres IP („Internet Protocol”). Za pomocą tego adresu oraz długości okresu czasu lub dokładnego momentu przyznania tego adresu Tele2 jest

w stanie zidentyfikować danego klienta.

- 17 Wskutek stworzenia systemów udostępniania plików, umożliwiających ich uczestnikom wymianę kopii przechowywanych danych, podmioty praw autorskich reprezentowane przez LSG ponoszą szkodę finansową. Celem wszczęcia postępowania cywilnego przeciwko osobom dopuszczającym się naruszenia praw autorskich LSG wniosła o nakazanie Tele2 przekazania jej informacji dotyczących nazwisk i adresów osób, na których rzecz ta ostatnia świadczy usługi w zakresie dostępu do Internetu oraz w przypadku których adres IP oraz dzień i godzina połączenia są znane. Tele2 twierdziła natomiast, że żądanie udzielenia informacji winno zostać oddalone. Stała ona na stanowisku, że nie jest pośrednikiem i nie jest uprawniona do przechowywania danych dotyczących dostępu.
- 18 Wyrokiem z dnia 21 czerwca 2006 r. Handelsgericht Wien uwzględnił żądanie LSG, stwierdzając, że Tele2, jako dostawca dostępu do Internetu, jest pośrednikiem w rozumieniu § 81 ust. 1a UrhG oraz że z tego tytułu ciąży na niej przewidziany w § 87b ust. 3 UrhG obowiązek udzielenia informacji.
- 19 Z postanowienia odsyłającego wynika, że w następstwie wniesionej apelacji wyrokiem z dnia 12 kwietnia 2007 r., który jest przedmiotem rewizji nadzwyczajnej („Revision”) przed Oberster Gerichtshof, Oberlandesgericht Wien utrzymał w mocy wyrok sądu pierwszej instancji.
- 20 W ramach rewizji Tele2 podnosi po pierwsze, że nie jest pośrednikiem w rozumieniu § 81 ust. 1a UrhG i art. 8 ust. 3 dyrektywy 2001/29, ponieważ jako dostawca dostępu do Internetu umożliwia ona wprawdzie użytkownikowi uzyskanie dostępu do sieci, lecz nie sprawuje żadnej prawnej czy faktycznej kontroli nad wykorzystywanymi przez niego usługami. Po drugie, konflikt, jaki występuje między prawem do uzyskania informacji, z którym wiąże się prawna ochrona prawa autorskiego, a ograniczeniami dotyczącymi przechowywania i udostępniania danych osobowych wynikającymi z prawa o ochronie danych osobowych, został rozstrzygnięty przez dyrektywy wspólnotowe na korzyść ochrony danych osobowych.
- 21 Oberster Gerichtshof uważa, że opinia rzecznika generalnego w sprawie C-275/06 Promusicae, w której po złożeniu niniejszego wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym został wydany wyrok z dnia 29 stycznia 2008 r., Zb.Orz. s. I-271, nasuwa wątpliwości co do tego, czy prawo do uzyskania informacji ustanowione w § 87b ust. 3 UrhG w związku z § 81 ust. 1a tej ustawy jest zgodne z dyrektywami przyjętymi w zakresie ochrony danych osobowych, a w szczególności z art. 5, 6 i 15 dyrektywy 2002/58. Wspomniane przepisy prawa krajowego nakazują bowiem dostarczenia prywatnym osobom trzecim informacji dotyczących osobowych danych o ruchu, przy czym obowiązek ten wymaga a fortiori przetwarzania i przechowywania danych o ruchu.
- 22 W tych okolicznościach Oberster Gerichtshof postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:
 - „1) Czy zastosowane w art. 5 ust. 1 lit. a) oraz art. 8 ust. 3 dyrektywy [2001/29] pojęcie »pośrednik« należy interpretować w ten sposób, że jego definicja obejmuje także dostawcę dostępu (Access Provider), który umożliwia

użytkownikowi jedynie uzyskanie dostępu do sieci za pośrednictwem dynamicznego adresu IP, nie oferując mu innych usług takich jak usługi poczty elektronicznej, ściąganie lub udostępnianie plików i nie sprawując też żadnej prawnej lub faktycznej kontroli nad usługami, z których korzysta użytkownik?

- 2) W przypadku udzielenia na pytanie pierwsze odpowiedzi twierdzącej, czy art. 8 ust. 3 dyrektywy [2004/48] w związku z art. 6 i 15 dyrektywy [2002/58] należy interpretować zawężająco w ten sposób, że nie zezwala on na przekazywanie danych osobowych o ruchu prywatnym osobom trzecim w celu wszczęcia postępowania cywilnego w sprawie uprawdopodobnionych naruszeń wyłącznych praw przyznanych przez prawo autorskie (prawo do korzystania z utworu i rozporządzania nim)?”.

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

- 23 Na podstawie art. 104 § 3 regulaminu, jeżeli odpowiedź na pytanie zadane w trybie prejudycjalnym może zostać w sposób jednoznaczny wyprowadzona z istniejącego orzecznictwa lub jeżeli odpowiedź na to pytanie nie pozostawia żadnych uzasadnionych wątpliwości, Trybunał może orzec postanowieniem z uzasadnieniem.

W przedmiocie pytania drugiego

- 24 W drugim pytaniu, które należy rozpatrzyć w pierwszej kolejności, sąd krajowy zwraca się w zasadzie o wyjaśnienie, czy prawo wspólnotowe, a w szczególności art. 8 ust. 3 dyrektywy 2004/48 w związku z art. 6 i 15 dyrektywy 2002/58, stoi na przeszkodzie ustanowieniu przez państwa członkowskie obowiązku przekazania prywatnym osobom trzecim danych osobowych o ruchu, tak aby umożliwić im wnoszenie do sądów cywilnych powództw o naruszenie praw autorskich.
- 25 Odpowiedź na to pytanie może zostać w sposób jednoznaczny wyprowadzona z istniejącego orzecznictwa Trybunału.
- 26 W istocie w pkt 53 ww. wyroku w sprawie *Promusicae* Trybunał orzekł, że wśród wyjątków przewidzianych w art. 15 ust. 1 dyrektywy 2002/58, który wyraźnie odsyła do art. 13 ust. 1 dyrektywy 95/46, znajdują się środki konieczne do zabezpieczenia praw i wolności innych osób. Ponieważ dyrektywa 2002/58 nie precyzuje praw i wolności objętych tym wyjątkiem, należy ją interpretować jako wyraz woli prawodawcy wspólnotowego, by z zakresu jej stosowania nie wykluczać ochrony prawa własności ani sytuacji, w których autorzy zmierzają do uzyskania tej ochrony na drodze postępowania cywilnego.
- 27 Trybunał wywiódł z tego w pkt 54 i 55 wspomnianego wyroku w sprawie *Promusicae*, że dyrektywa 2002/58 i w szczególności jej art. 15 ust. 1 nie wyklucza możliwości, by państwa członkowskie ustanowiły obowiązek ujawnienia danych osobowych w ramach postępowania cywilnego, ale też nie zobowiązuje tych państw do ustanowienia takiego obowiązku.
- 28 Trybunał sprecyzował ponadto, że pozostawiona państwom członkowskim swoboda nadania pierwszeństwa prawu do poszanowania życia prywatnego lub prawa własności jest obwarowana kilkoma wymogami. I tak, przy transpozycji dyrektyw 2000/31,

2001/29, 2002/58 i 2004/48 państwa członkowskie muszą opierać się na takiej wykładni tych dyrektyw, która pozwoli na zapewnienie odpowiedniej równowagi między poszczególnymi prawami podstawowymi chronionymi przez wspólnotowy porządek prawny. Ponadto przy przyjmowaniu środków mających na celu transpozycję tych dyrektyw władze i sądy państw członkowskich są zobowiązane nie tylko dokonywać wykładni swojego prawa krajowego w sposób zgodny ze wspomnianymi dyrektywami, lecz również uważać, by nie oprzeć się na takiej wykładni tych dyrektyw, która pozostawałaby w konflikcie z prawami podstawowymi lub z innymi ogólnymi zasadami prawa wspólnotowego, takimi jak zasada proporcjonalności (ww. wyrok w sprawie *Promusicae*, pkt 70).

- 29 Na pytanie drugie należy zatem odpowiedzieć, że prawo wspólnotowe, a w szczególności art. 8 ust. 3 dyrektywy 2004/48 w związku z art. 15 ust. 1 dyrektywy 2002/58, nie stoi na przeszkodzie ustanowieniu przez państwa członkowskie obowiązku przekazania prywatnym osobom trzecim danych osobowych o ruchu, tak aby umożliwić im wnoszenie do sądów cywilnych powództw o naruszenie praw autorskich. Wymaga ono natomiast, by przy transpozycji dyrektyw 2000/31, 2001/29, 2002/58 i 2004/48 państwa członkowskie opierały się na takiej wykładni tych dyrektyw, która pozwoli na zapewnienie odpowiedniej równowagi między poszczególnymi prawami podstawowymi, mogącymi występować w danym przypadku. Ponadto przy przyjmowaniu środków mających na celu transpozycję tych dyrektyw władze i sądy państw członkowskich są zobowiązane nie tylko dokonywać wykładni swojego prawa krajowego w sposób zgodny ze wspomnianymi dyrektywami, lecz również uważać, by nie oprzeć się na takiej wykładni tych dyrektyw, która pozostawałaby w konflikcie z prawami podstawowymi lub z innymi ogólnymi zasadami prawa wspólnotowego, takimi jak zasada proporcjonalności.

W przedmiocie pytania pierwszego

- 30 W pierwszym pytaniu sąd krajowy zwraca się w zasadzie o wyjaśnienie, czy dostawca dostępu, który umożliwia użytkownikowi jedynie uzyskanie dostępu do Internetu, ale nie sprawuje żadnej prawnej lub faktycznej kontroli nad usługami, z których korzysta użytkownik, jest objęty definicją pojęcia pośrednika w rozumieniu art. 5 ust. 1 lit. a) i art. 8 ust. 3 dyrektywy 2001/29.
- 31 Uznając, że odpowiedź na to pytanie nie pozostawia żadnych uzasadnionych wątpliwości, Trybunał poinformował sąd krajowy na podstawie art. 104 § 3 akapit drugi regulaminu, że ma zamiar orzec postanowieniem z uzasadnieniem i wezwał zainteresowanych określonych w art. 23 statutu Trybunału Sprawiedliwości do przedstawienia ewentualnych uwag w tym względzie.
- 32 LSG, rządy hiszpański i Zjednoczonego Królestwa oraz Komisja Wspólnot Europejskich poinformowały Trybunał o tym, że nie mają żadnych obiekcji co do wyrażonego przez Trybunał zamiaru orzeczenia postanowieniem z uzasadnieniem.
- 33 Z kolei Tele2 ograniczyła zasadniczo swe uwagi w tym względzie do argumentów przedstawionych już w swych uwagach pisemnych. Zgodnie z nimi na podstawie prawa wspólnotowego dostawca dostępu do Internetu korzysta w zakresie odpowiedzialności z uprzywilejowanego traktowania, którego nie można pogodzić z nieograniczonym obowiązkiem udzielenia informacji. Przedstawione ponownie argumenty nie skłaniają

jednak Trybunału do odstąpienia od dokonanego wcześniej wyboru procedury.

- 34 Zarówno z postanowienia odsyłającego, jak i z brzmienia zadanych pytań jasno wynika, że w pierwszym pytaniu sąd krajowy zwraca się o wyjaśnienie, czy dostawca dostępu do Internetu, który ogranicza się jedynie do umożliwienia użytkownikowi uzyskania dostępu do sieci, może zostać zobowiązany do udzielenia informacji, o których mowa w pytaniu drugim.
- 35 Tytułem wstępu należy stwierdzić, że art. 5 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2001/29 zobowiązuje państwa członkowskie do ustanowienia odstępstw od prawa do zwielokrotniania.
- 36 Zawisły przed sądem krajowym spór dotyczy tego, czy LSG może powoływać się względem Tele2 na prawo do uzyskania informacji, a nie tego, czy ta ostatnia naruszyła prawo do zwielokrotniania.
- 37 Wynika z tego, że wykładnia art. 5 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2001/29 w żaden sposób nie może być pomocna w rozstrzygnięciu sporu będącego przedmiotem postępowania przed sądem krajowym.
- 38 Tele2 utrzymuje natomiast, że pośrednicy muszą być w stanie położyć kres naruszeniom prawa autorskiego. Dostawcy dostępu do Internetu, ze względu na to, że nie sprawują żadnej prawnej lub faktycznej kontroli nad usługami, z których korzysta użytkownik, nie są w stanie położyć kresu takim naruszeniom i w związku z tym nie mogą być objęci definicją pojęcia pośrednika w rozumieniu dyrektywy 2001/29.
- 39 Na wstępie należy wskazać, że sprawa Promusicae, w której wydano ww. wyrok, dotyczyła wskazania przez Telefónica de España SAU, spółkę handlową zajmującą się między innymi świadczeniem usług w zakresie dostępu do Internetu, tożsamości i fizycznych adresów określonych osób, na których rzecz świadczyła tego rodzaju usługi i w przypadku których adres IP oraz data i godzina połączenia były znane (ww. wyrok w sprawie Promusicae, pkt 29, 30).
- 40 Bezsporne jest, jak to wynika z postawionego pytania oraz z okoliczności faktycznych sporu będącego przedmiotem postępowania przed sądem krajowym w sprawie Promusicae, w której wydano ww. wyrok, że spółka handlowa Telefónica de España SAU była dostawcą dostępu do Internetu (ww. wyrok w sprawie Promusicae, pkt 30, 34).
- 41 W rezultacie, orzekając w pkt 70 ww. wyroku w sprawie Promusicae, że w sytuacji takiej jak ta, jaka miała miejsce w przypadku sprawy, w której wydano ww. wyrok, dyrektywy 2000/31, 2001/29, 2002/58 i 2004/48 nie zobowiązują państw członkowskich do ustanowienia obowiązku przekazania danych osobowych w celu zapewnienia skutecznej ochrony praw autorskich w ramach postępowania cywilnego, Trybunał nie wykluczył a fortiori możliwości nałożenia przez państwa członkowskie na dostawcę dostępu do Internetu, na podstawie art. 8 ust. 1 dyrektywy 2004/48, obowiązku udzielenia informacji.
- 42 Należy również wskazać, że na podstawie art. 8 ust. 3 dyrektywy 2001/29 państwa członkowskie zapewnią, aby podmioty praw autorskich mogły wnioskować o wydanie

nakazu przeciwko pośrednikom, których usługi są wykorzystywane przez stronę trzecią w celu naruszenia prawa autorskiego lub praw pokrewnych.

- 43 Tymczasem dostawca dostępu do Internetu, który umożliwia użytkownikowi jedynie uzyskanie dostępu do sieci, nie oferując mu innych usług i nie sprawując też żadnej prawnej lub faktycznej kontroli nad usługami, z których korzysta użytkownik, świadczy usługę, która może zostać wykorzystana przez osobę trzecią do naruszenia prawa autorskiego lub prawa pokrewnego, ponieważ umożliwia użytkownikowi połączenie, pozwalające mu na popełnienie naruszenia takich praw.
- 44 Ponadto zgodnie z motywem 59 dyrektywy 2001/29 podmioty praw autorskich powinny mieć możliwość domagania się wydania zakazu skierowanego do pośrednika, który pozwala na przekazywanie w sieci plików stanowiących naruszenie praw autorskich do utworu lub innego przedmiotu objętego ochroną, którego dopuściła się osoba trzecia. Bezsporne jest zaś, że dostawca dostępu, udzielając dostępu do Internetu, umożliwia przekazywanie między abonentem a osobą trzecią plików stanowiących takie naruszenie.
- 45 Taka wykładnia znajduje swe potwierdzenie w celu, do którego osiągnięcia zmierza dyrektywa 2001/29, polegającym na – jak to w szczególności wynika z art. 1 tej dyrektywy – zapewnieniu skutecznej ochrony prawnej prawa autorskiego i praw pokrewnych w ramach rynku wewnętrznego. Wykluczenie dostawcy dostępu do Internetu, jedyne go posiadacza danych umożliwiających identyfikację użytkowników dopuszczających się naruszenia tych praw, z zakresu definicji pojęcia pośrednika w rozumieniu art. 8 ust. 3 tej dyrektywy w sposób istotny wpłynęłoby bowiem na ograniczenie ochrony założonej przez wspomnianą dyrektywę.
- 46 W świetle powyższych rozważań na pytanie pierwsze należy odpowiedzieć w ten sposób, że dostawca dostępu, który umożliwia użytkownikowi jedynie uzyskanie dostępu do Internetu, nie oferując mu innych usług takich jak usługi poczty elektronicznej, ściąganie lub udostępnianie plików i nie sprawując też żadnej prawnej lub faktycznej kontroli nad usługami, z których korzysta użytkownik, winien zostać uznany za pośrednika w rozumieniu art. 8 ust. 3 dyrektywy 2001/29.

W przedmiocie kosztów

- 47 Dla stron postępowania przed sądem krajowym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed tym sądem, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż poniesione przez strony postępowania przed sądem krajowym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (ósma izba) orzeka, co następuje:

- 1) **Prawo wspólnotowe, a w szczególności art. 8 ust. 3 dyrektywy 2004/48/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie egzekwowania praw własności intelektualnej w związku z art. 15 ust. 1 dyrektywy 2002/58/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 lipca**

2002 r. dotyczącej przetwarzania danych osobowych i ochrony prywatności w sektorze łączności elektronicznej (dyrektywa o prywatności i łączności elektronicznej), nie stoi na przeszkodzie ustanowieniu przez państwa członkowskie obowiązku przekazania prywatnym osobom trzecim danych osobowych o ruchu, tak aby umożliwić im wnoszenie do sądów cywilnych powództw o naruszenie praw autorskich. Wymaga ono natomiast, by przy transpozycji dyrektyw 2000/31/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 8 czerwca 2000 r. w sprawie niektórych aspektów prawnych usług społeczeństwa informacyjnego, w szczególności handlu elektronicznego w ramach rynku wewnętrznego (dyrektywa o handlu elektronicznym), 2001/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 maja 2001 r. w sprawie harmonizacji niektórych aspektów praw autorskich i pokrewnych w społeczeństwie informacyjnym, 2002/58 i 2004/48 państwa członkowskie opierały się na takiej wykładni tych dyrektyw, która pozwoli na zapewnienie odpowiedniej równowagi między poszczególnymi prawami podstawowymi, mogącymi występować w danym przypadku. Ponadto przy przyjmowaniu środków mających na celu transpozycję tych dyrektyw władze i sądy państw członkowskich są zobowiązane nie tylko dokonywać wykładni swojego prawa krajowego w sposób zgodny ze wspomnianymi dyrektywami, lecz również uważać, by nie oprzeć się na takiej wykładni tych dyrektyw, która pozostawiałaby w konflikcie z prawami podstawowymi lub z innymi ogólnymi zasadami prawa wspólnotowego, takimi jak zasada proporcjonalności.

- 2) Dostawca dostępu, który umożliwia użytkownikowi jedynie uzyskanie dostępu do Internetu, nie oferując mu innych usług takich jak usługi poczty elektronicznej, ściąganie lub udostępnianie plików i nie sprawując też żadnej prawnej lub faktycznej kontroli nad usługami, z których korzysta użytkownik, winien zostać uznany za pośrednika w rozumieniu art. 8 ust. 3 dyrektywy 2001/29.

Podpisy

* Język postępowania: niemiecki.